

Meklējiet rakstos!

Misiņa bibliotēkai
un Kārlim Eglem

130

MEKLĒJIET RAKSTOS! Misiņa bibliotēkai un Kārlim Eglem 130

Rakstu krājums izdots ar Latvijas Universitātes Humanitāro zinātņu padomes 2018. gada 16. maija lēmumu, protokols Nr. 7.

Rakstu krājumā izmantoti zinātnisko konferenču materiāli:

Starptautiskā zinātniskā konference, veltīta Misiņa bibliotēkas 130. gadskārtai: "Meklējiet rakstos!" 2015. gada 18. septembrī;

Starptautiskā zinātniskā konference, veltīta Kārļa Egles 130. dzimšanas dienai: "... ja Tu vari priecāties par darbu, kas Tev sagādā gandarījumu, tad tā ir Tava paradīze..." 2017. gada 15. septembrī.

Sastādītāja un zinātniskā redaktore: *Dr. phil.* Ineta Kivle

Zinātniskie recenzenti: *Dr. philol.* Ināra Klekere
Dr. philol. Pauls Daija
Dr. phil. Aija Priedīte-Kleinhofa

Literārais redaktors: Oskars Lapsiņš

Tulkotāja uz angļu valodu: Edīte Muižniece

Angļu valodas redaktore: Andra Damberga

Maketētāja: Andra Liepiņa

Dizains: Aivars Plotka

Fotogrāfijas un attēli no LU Akadēmiskās bibliotēkas, Latvijas Valsts vēstures arhīva, Latvijas Arhitektūras muzeja, J. Jaunzema ģimenes kolekcijas

- © Latvijas Universitāte, Latvijas Universitātes Akadēmiskā bibliotēka, 2018
- © Autori: Vita Aišpure, Jana Dreimane, Ina Druvieta, Linda Eltermane, Silvestrs Gaižūns, Dagnija Ivbule, Gunta Jaunmuktāne, Ineta Kivle, Venta Kocere, Valdis Mazulis, Monika Mihališina, Ieva Mīlgrāve, Inese Sirica, Anna Strode, Jouko Talonens, Viesturs Zanders, 2018
- © Fotogrāfijas un attēli – autortiesību atbildība rakstu autoriem: Jana Dreimane, Linda Eltermane, Dagnija Ivbule, Gunta Jaunmuktāne, Venta Kocere, Valdis Mazulis, Monika Mihališina, Inese Sirica, Anna Strode, Viesturs Zanders, 2018
- © Dizains: Aivars Plotka, 2018

Saturs

Ina Druviete Priekšvārds	7
MISIŅA BIBLIOTĒKA UN GRĀMATNIECĪBA	11
Gunta Jaunmuktāne Misiņa bibliotēka laiku lokos	13
Gunta Jaunmuktāne Misiņa bibliotēkas rokrakstu fonds: “.. rokraksti nav tikai dokumenti vien ..”	31
Vita Aišpure Misiņa bibliotēka Latvijas Valsts arhīva materiālos	45
Dagnija Ivbule Grāmatniecība un bibliogrāfija Latvijā 20. un 21. gadsimtā: nozīmīgākie sasniegumi	59
Valdis Mazulis Misiņa bibliotēkas digitālās kolekcijas	91
KĀRLIS EGLE: PERSONĪBA UN DARBS	113
Venta Kocere Kārļa Egles devums latviešu un ukraiņu literāro sakaru izpētē	115
Dagnija Ivbule Bibliogrāfija – autora devuma sabiedriska prezentācija	123
Viesturs Zanders Latviešu grāmatniecības lappuses Kārļa Egles dienu piezīmēs	135
Jana Dreimane Diplomētā bibliotekāre Maija Redliha: ieskats viņas dzīves lappusēs	145
Inese Sirica Jānis Jaunzems, Kārlis Egle un Druvienas vecās skolas muzejs	157

BIBLIOTĒKAS KRĀJUMS – NERIMSTOŠS PĒTNIECĪBAS LAUKS	171
Ineta Kivle Kārļa Egles “Atziņas”: autobiogrāfijas hermeneitiskais horizonts	173
Ieva Milgrāve Latvijas Universitātes Akadēmiskās bibliotēkas krājuma avoti – rokdarbu un mājturības vēsturiskās attīstības izpētes pamats	183
Linda Eltermane Kārļa Egles un Rūdolfa Egles arhīvu literārie materiāli: Mihaila Ļermontova recepcija latviešu kultūrā	205
Monika Mihališina Latviešu un poļu kultūras kontakti Latvijas Universitātes Akadēmiskās bibliotēkas materiālos	213
Silvestrs Gaižūns Dante Aligiēri un lietuviešu literatūra	223
Silvestrs Gaižūns Rabindranats Tagore un Lietuva	231
Anna Strode 17. gadsimta Rīgā iespiesto latīņu akadēmisko tekstu raksturiežīmes	237
Jouko Talonens Misiņa bibliotēka no somu baznīcas vēsturnieka skatpunkta	251
Ineta Kivle <i>Summary. Search in Texts! Misiņš Library, Kārlis Egle 130</i>	253
<i>Annotations</i>	289
<i>Autori</i>	307
<i>Personu rādītājs</i>	310

Venta Kocere

Kārļa Egles devums latviešu un ukraiņu literāro sakaru izpētē

Rakstā sniegts pārskats par Kārļa Egles darbu literatūras zinātnē un literatūras vēstures jautājumu izpētē saistībā ar latviešu un ukraiņu literārajiem sakariem. Analizēts viņa veikums Tarasa Ševčenko daiļrades izpētē un tulkojumu izplatībā Latvijā. K. Egle iepazinis Ukrainu jau Pirmā pasaules kara laikā Galīcijas un Karpatu frontē, kā arī ilgstoši ārstējoties amerikāņu Starptautiskā Sarkanā Krusta hospitālī Kijevā.

Līdztekus visiem citiem pienākumiem Kārlis Egle nodarbojās arī ar literatūrzinātni un literatūras vēstures jautājumiem. K. Egles interesei par ukraiņu literatūru ir sava priekšvēsture. Pirmā pasaules kara sākumā K. Egle tika iesaukts cariskās Krievijas armijā. Kā vienkāršu ierindnieku viņu mobilizēja, vēlāk ievainoja. Viņš nonāca Galīcijā un Karpatu frontē. Cīņu starplaikos radās tēlojumi “Kara epizodes”, kas 1914. un 1915. gadā publicēti laikrakstā “Latvija” (Egle, 1914). Publicēts arī raksts “Ekonomiskās organizācijas Galīcijā” (Egle, 1915). (Sk. 19. att.)

1914. gada decembrī, forsējot upi Karpatos, K. Egli smagi ievainoja. No piefrontes lazaretēs viņu pārveda uz Kijevu, kur sākās ilgstoša ārstēšanās hospitālī. Slimnīca bija iekārtota Kijevas Politehniskā institūta ēkā, un to uzturēja amerikāņu Starptautiskais Sarkanais Krusts. (Sk. 20. un 21. att.) Ievainojums, kas varēja būt liktenīgs, deva arī ko pozitīvu – K. Egle hospitālī mācījās angļu valodu. Pēc ievainojuma sadzīšanas viņu atzina par ierindai nepiemērotu, un viņš palika kalpot par ārrindnieku turpat hospitālī. K. Egle bija viens no nedaudzajiem, kurš varēja pildīt tulka pienākumus ar krievu un vācu valodas starpniecību. Medicīnas personāls nosprieda, ka latviešu jauneklis varētu savu ārstēšanās laiku izmantot lietderīgi. Viņam uzdāvināja vairākas Kijevas antikvariātos pirktas mācību grāmatas, kas vēl tagad glabājas Latvijas Universitātes Akadēmiskās bibliotēkas Misiņa bibliotēkas Kārļa Egles fondā.

Saite ar tuviniekiem bija vēstules un atklātnes, ko Egle sūtīja vecākiem uz Druvienu un brālim Rūdolfam uz Pēterburgu. Uz atklātnēm bija Kijevas un Dņepras skati, arī Politehniskā institūta ēka, kurā atradās kara slimnīca (Ancītis, 1967).

Kādā vēstulē vecākiem K. Egle rakstīja: “Pasaulē visu ko var zaudēt, tikai pašam sevis cilvēkam nevajag pazaudēt. Tad viss ir beigts. Par vienu ko es ļoti priecājos, t. i., par to, ka es sevis neesmu zaudējis un varbūt arī nepazaudēšu. Esiet mierīgi un dzīvojat joprom pa vecam, jo strādāšu savu glābšanas darbu joprom kā arvien. Man te apkārtne krāšņa, varens un daiļš skats uz Kijevu un apkārtni, kas man pie kājām, un es vienmēr esmu mundrs un priecīgs.” (Egle, 1915) (Sk. 22., 23. un 24. att.)

Vēl viena saite ar Latviju bija latvietis Eduards Lindemanis, docētājs Kijevas Politehniskajā institūtā, ķīmiķis, kura ģimenē K. Egle bija biežs viesis.

Pēc izveseļošanās K. Egle kā ārrindnieks palika Sarkanā Krusta dienestā. 1915. gada septembrī sākās viņa odiseja uz Kaukāzu un tālāk uz Persiju. Pa ceļam viņš redzēja Ukrainas pilsētas Harkovu, Poltavu, Rostovu pie Donas, Azovas jūras piekrasti (Zanders, 1980).

1938. gadā ukraiņu literatūras klasiķa Tarasa Ševčenko (1814–1861) Kopoto rakstu (ukraiņu valodā) 15. sējumā tika publicēts K. Egles raksts “Ševčenko latviešu valodā” (Егле, 1938) (sk. 25. att.), kurā atzīmēts, ka, salīdzinot ar žurnālista un bibliogrāfa Āronu Matisa (1858–1939) apcerējumu, kas publicēts jau 1900. gadā, literatūrvēsturnieks un rakstnieks Līgotņū Jēkabs (1874–1942) par Tarasu Ševčenko un viņa vietu ukraiņu literatūrā pasaka vairāk. Līgotņū Jēkabs vispirms sniedz ieskatu ukraiņu vēsturē, tautas daiļradē un rakstītās literatūras izveidē. Par ukraiņu literatūru viņš raksta, ka tās sākumi atrodami jau 14. un 15. gadsimtā, taču īstenībā tā uzplaukst tikai 18. gadsimta beigās, kad Ivans Kotļarevskis sacer savu “Eneidu”, dzeju no ukraiņu tautas dzīves. Līgotņū Jēkabs izceļ dzejnieku Tarasu Ševčenko un sniedz plašu, tēlainu biogrāfiju, izceļ Ševčenko dzejas spēku un atbalsi ukraiņu tautā.

Pretēji Āronu Matīsam Līgotņū Jēkabs akcentē dzejnieka cīņas garu: “(..) viņš nebīstas ne no kādiem varenajiem ne zemes virsū, ne citur, viņš griež lepni tiem krūtīs pretim, viņš aicina ap sevi citus cīnītājus.”

Starp plašākajiem un nozīmīgākajiem rakstiem, kuros aplūkots ukraiņu dziesminieka dzīves un daiļrades ceļš, K. Egle min rakstnieka Andreja Upiša (1877–1970) periodiskā izdevuma “Domas” 1914. gada 4. numurā publicēto.

1939. gada 15. aprīlī Kārlis Egle piedalījās Latviešu-ukraiņu biedrības rīkotajā Tarasa Ševčenko piemiņas vakarā un nolasīja referātu “Tarass Ševčenko pie latviešiem” (Egle, 1939). (Sk. 34. att.) Viņš sacīja: “Ar lielu prieku paklausīju Latviešu-ukraiņu biedrības aicinājumam teikt dažus vārdus par slavenā dzejnieka Tarasa Ševčenko tulkojumiem latviski. Uzņemtos to ne tikai literatūras, bet arī abu tautu vispārējo attiecību dēļ.

Latviešu un ukraiņu sadzīve un sadarbība kā tagad, tā agrāk allaž bijusi saderīga un laba. Abām tautām nav bijis nekādu, kā mēdz teikt, “tēvzemes dalīšanas” pārpratumu.

Gluži otrādi. Vecās Krievijas impērijas laikā abas tautas vienlīdz smagi sajuta valdošās varas, cariskā režīma slogu, un šai sajūtā tad apzinājās kaut kādu diezgan ciešu likteņa kopību. Ilgas pēc brīvības, pēc brīvas patstāvīgas nacionālās darbības un rīcības abām tautām bija vienlīdz stipras, un bija daudz politisku, sadzīves kultūras jautājumu, kuros latvieši un ukraiņi jau tolaik labi sapratās. Pats personīgi šīs attiecības dabūju vērot lielā pasaules kara laikā, kad ievainots no Galicijas frontes nokļuva Kijevā.

Nemeklēju nekādu vainu, nenosodu nevienu par to, ja šīs ilgas un karstās vēlēšanas nav vēl līdz šim piepildījušās. Tomēr jautāju, vai te sava daļa vainas nekrit arī uz pašiem ukraiņiem, uz viņas jaunākā laika vadošiem iedvesmotājiem, kas tik daudz nepaļāvās uz sevi pašiem, bet cerēja uz svešiem, kaut vai neīstiem "glābējiem" no ārienes? Tīri skumji paliek, vēl pat visjaunākā laikā avīžu ziņas lasot, ka politiskie notikumi un daudzās pārgrozības Eiropā ukraiņiem neliek visu darīt citādā gājumā, ka viņi joprojām cer un it kā paļaujas uz svešiem "glābējiem". Diemžēl tā ir ilūzija, pašapmānīšanās, no kuras jāat-svabinās, lai sasniegtu savu ilgu piepildījumu. Ticēt sev un paļauties vispirms tikai uz sevi mācīja arī Tarass Ševčenko, un tas nav jāaizmirst.

Ja es te drusku iepinu politiku, tad esmu darījis to ar nodomu, lai pastiprinātu dzejnieka un mākslinieka stāvokli savā tautā. Jo Tarass Ševčenko tāpat kā mūsu Auseklis vai Rainis bija nevien liels dzejnieks, bet arī liels patriots, cīnītājs par ukraiņu tautas brīvību. Un viņš bija cīnītājs par ukraiņu tautas brīvību. Un viņš bija cīnītājs par šo lietu ukraiņu pašu spēkiem, nemeklējot atbalstu un žēlastību kaut kur ārpusē, pie svešām rasēm un ciltīm.

Un tāpēc viņš ir palicis līdz šim ukraiņiem nevien kā rakstniecības augstākā virsotne sava talanta dēļ, bet arī patriotisma dēļ kā patriotisma simbols.

Dzirdēju arī, ka latvieši, dzīvodami un strādādami Ukrainas pilsētās, īpaši Kijevā un Harkovā, tāpat lauku lielsaimniecībās, cukura vai citās fabrikās, vienmēr labi sadzīvojuši un sapratušies ar ukraiņiem. Un šīs labās attiecības ir uzglabājušās arī brīvajā Latvijā, latviešu un mazās ukraiņu kolonijas starpā, kāda te uzturas. To apliecina arī šis vakars, kad latvieši kopīgi ar jums, ukraiņiem, atceras lielā dzejnieka un brīvības cīnītāja Tarasa Ševčenko nopelnus ukraiņu tautas labā, kaut gan latvieši, pēc lielā pasaules kara visus slogus nokratījuši, brīvu patstāvīgu valsti sasnieguši nu atrodas citādā stāvoklī nekā ukraiņi. Ukraiņiem savas patstāvīgās dzīves vēl nav. Bet cik labi jau kopš 1918. gada varēja būt brīvi arī ukraiņi! Par ukraiņu tautas brīvību visu savu mūžu cīnījies Tarass Ševčenko. Pat tagad, lielo sociālpolitisko pretešķību laikmetā ukraiņi no visām pusēm vērš uz viņa garīgo mantojumu savas acis. Ljovā iznāk Tarasa Ševčenko Kopoto rakstu akadēmiskais izdevums, un tāds pat akadēmiskais izdevums gatavojas Padomju Savienībā ukraiņu un pa daļai krievu valodā. Ševčenko šai ziņā stipri atgādina Puškinu: viņu cildina vienlīdz

jūsmīgi nacionālistiski un ceļ godā komunistiski noskaņoti ukraiņu tautas elementi. Arī tā ir liecība par tikpat lielu dzejnieku kā tautisku sociālpatriotu, kam taisnība un patiesība dzīvē un darbos stāv ļoti augstā vietā, un kas izteicas arī viņa dzejā, prozā un mākslā.”

Kārlis Egle jautā – kā nokļuvis pie mums, latviešiem, Ševčenko? Pirmie latviešu lasītājus ar Ševčenko dzīvi un darbiem iepazīstināja rakstnieki Āronu Matīss un Līgotņu Jēkabs. Āronu Matīss 1900. gadā žurnālā “Austrums” sniedza mazu apceri “Tarass Ševčenko”, apskatot viņa dzīvi un darbu, Līgotņu Jēkabs turpat – poēmas “Kate” tulkojumu. Kopš tā laika tulkoti 25 Ševčenko dzejas darbi, un pats viņš apcerēts 14 garākos vai īsākos dzīves un darbu apskatos.

Kad Ševčenko dzied, saka Līgotnis, “lai pēc nāves viņu aprokot uz kurgāna, kur migla zilst mīlās Ukrainas stepē, kur redzama ir Dņepra, ir druvas, kur dusot dzirdama viņu krākšana, tad tikai dzejnieks atstās savu kalniņu un dosies augšup pielūgt Dievu viņa mājokļos, kad Dņepras viņi vēstīs jūrai par tautas brīvību! Iekams tas nav noticis, saka dzejnieks, – es nepazīstu Dievu. – Tā nav tikai inteligenta noliedzēja frāze, lai ar to spīdētu ļaužu priekšā. Ševčenko tautas brīvība ir viņa brīvība, tautas ciešanas ir viņa ciešanas. Ševčenko dzīve ir tautas gara izlaušanās no tām važām, kurās tas iekļuvis aiz vēsturiskiem, politiskiem un saimnieciskiem apstākļiem”.

Ševčenko dzīve nav šķirama no viņa dzejas, tāpat kā viņa dzeja nav šķirama no viņa paša un visas ukraiņu tautas dzīves, ar ko tā tik cieši saaugusi. Viņš ir dzīvojis, cīnījies un līdz mūža galam cietis un priecājies par savu tautu. Nekādi ārēji apstākļi un iesaisti viņu nav varējuši novērst no šīm nacionālajām atziņām un pārdzīvojumiem. Tas tieši vai netieši (apcerēs) nācis līdz ar viņa dzejas tulkojumiem latviešu valodā, atrodot vienmēr patriotiski noskaņotajā latviešu tautā radniecīgu, draudzīgu atbalsi.

Visvairāk Ševčenko tulkojumu bijis laikrakstos un žurnālos ap 1911. un 1914. gadu, kas bija saistīts ar viņa nāves 50 gadu un dzimšanas dienas 100 gadu atceri. Vislabākie tulkojumi bijuši Līgotņu Jēkabam, Fridriham Adamovičam un Kārlim Dziļlejam.

Liriskā dzeja saistījusi tulkotāju uzmanību. To apliecina jau virsraksti un pirmās rindas: “Zaļā birzī sēri maigi/Dzeguzīte kūko” (“Bārenīte”), “Kad es nomiršu, man’ rociēt/Stepē plašā, brīvā” (“Vēlēšanās”, «Заповит»), “Dziest debess bāla”, “Man sapnī ieleja rādijās/Par straumi, kur vītoli ligojās” (“Sapnis”), “Ai, līdz apkārt ieraugu/Stepi brīvu, plašu” (“Trimda” – «Ой гляну я, подивляюся»), “Es daudz reizes atceros, kā pa kalniem, ielejām” («У широкою долину»), “Saki, lauks, kur ir tavs zaļums”, “Man ķiršu dārziņš klāt pie mājas” (“Vakars” – «Вечер») un citi tamlīdzīgi. Personīgi, intimi pārdzīvojumi, kļūstas pārdomas un ilgās izpaužas citās vārmās: “Ak Dievs, tos, kas man ļaunu

vēlē, jel neliec dzelžu važās kalt” (“Lūgšana” – «Молитва»), “Gar nabadzīgām būdām klīdu uz turieni, kur Дņепра plūst” (“Māsaī” – «Сестри»), “Domas manas, domas” («Думи мої»), “Jel valdi ļauna sācējus,/Tiem radi debess varu” (“Lūgšana” – «Молитва»), “Tu, skaistā, svētā, dievišķīgā,/Tu Feba māsa jaunākā” (“Mūza” – «А ти пречистая, святая») utt.

Liela daļa tulkojumu no tiem nav tuvi oriģinālam, jo tulkoti no krievu valodas, daļa pat saīsināti un pārfrāzēti. Un tomēr arī visiem tiem piemīt Ševčenko īpatnības zīmogs – Ukrainas dabas skaistuma un tautiešu ilgu un centienu slavināšana dzejā.

K. Egle nobeigumā norāda uz ukraiņu Ševčenko un latviešu Ausekli kā abu tautu vienlīdz augstu vērtējamiem un cildināmiem dzejniekiem, gaišrēģiem, tautas zintniekiem, kas savā dzīvē un dzejā augstu pacēluši un tur tautas nacionālās apziņas un nākotnes ieceru karogu.

Ševčenko dzied:

Себе та сточне Дніпр широкий ..

...

Ne mazāk spēcīga un dziļi nacionāla ir Ausekļa dzeja:

Kā Daugava vaida, un bangas kā krāc!

Kā Staburags asaras rauda!

Kā ozoli pakrastā briesmīgi šņāc! –

Tur dievi un sentēvi gauda.

...

Льёт Стабурагс слёзы, бушует Двина,

И ветер свистит по оврагу.

Как стонут дубы! То не деды ль со сна.

Бормочут загробную сагу?

Šī dziļi nacionālā izjūta veicinājusi latviešu un ukraiņu saprašanos.

Ševčenko dzeja kļuvusi tuva un mīļa arī latviešu lasītājam ne vien ar savu dzejisko pārdzīvojumu, ar dzejoļu lirisko skaistumu, bet arī ar dziļo nacionālo izjūtu. Šajā nacionālajā izjūtā latvieši un ukraiņi arī dzīvē vienmēr ir sapratušies.

Visi Ševčenko dzejas apcerējumi un apskati, tāpat kā tulkojumi, apliecinā pirmām kārtām latviešu rakstnieku lielo un dzīvo interesi par Ševčenko dzeju, kā arī par pašu ukraiņu tautu.

Savā dienasgrāmatā 1939. gada 15. aprīlī Kārlis Egle rakstīja: “Latviešu-ukraiņu biedrības vakars Tarasa Ševčenko 125 gadu dzimšanas dienas atcerei

par godu pulcēja kopā ap simts cilvēku. Nolasīju referātu par Ševčenko tulkojumiem latviski. Ļoti jauki un izjusti bija pašu ukraiņu priekšnesumi, melo-deklamācijas un, it īpaši, kora dziesmas. Pēc tam – draudzīga sadzīve, jautra, sirsnīga, mājīga. Slāvu tautas ir un paliek slāvu tautas. Slāvi ir un paliek sirds un dvēseles cilvēki, ne tā, kā tukšie, dzelžainie ģermāņi. Slāvi saista un pievelk arī sveštautiešus ar savu liksmīgumu.” (Egle, 1939)

Apcerējumā “Latviešu un ukraiņu literatūras sakari” K. Egle raksta: “Kad mēs ielūkojamies literatūrā, tad redzam, ka tā ir tautu draudzības literatūra. Tur nav darbu, kas uzkūditu vienu tautu pret otru, kas sētu naidu vienai tautai pret otru. Tā tas ir ar krievu, ukraiņu, latviešu un citu tautu literatūru.” (Egle, bez gada)

Latviešu un ukraiņu tautu attieksmes vienmēr bijušas sirsnīgas, draudzīgas. Izcila ir ukraiņu klasika, sākot ar Ivana Kočļarevska (1869–1938) “Eneidu” (1898) un Tarasa Ševčenko dzeju un beidzot ar Ivana Franko, Mihaila Kocjubinska un citiem darbiem. Pirmie ukraiņu autoru tulkojumi latviski, kā arī raksti par viņiem vai Ukrainu parādījušies jau 19. gadsimtā. Tā Kaudzītes Matīss (1848–1926) savā “Krievijas vēsturē skolām” (1885), aprakstot Ukrainu, atzīmē varonīgā Bogdana Hmeļņicka nopelnus Ukrainas atbrīvošanā no svešinieku jūga, izceļ viņa drošsirdību, veiklību un apķērību.

Dedzīgais Ivana Franko (1856–1916) stāsts “Uz gaismu” jauna, progresīva studenta Luda Paula tulkojumā iespiests Raiņa vadītajā “Dienas Lapā” (1895). Šis un vairāki citi I. Franko reālistiskie stāsti, piemēram, “Pats vainīgs”, vairākkārt tulkoti un atkārtoti izdoti periodikā laikposmā no 1902. līdz 1909. gadam.

K. Egle atzīmē, ka arī Raiņa vārds Ukrainā skan tikpat skanīgi un sirdij tuvu kā Ševčenko vārds Latvijā. Ukrainā izdots daudz Raiņa darbu, teātru repertuāros uzņemtas un dzīvu atbalsi tautā radušas Raiņa lugas, literatūrzinātnē un kritikā atklāta Raiņa daiļrades un personības nozīme latviešu, ukraiņu un citu tautu literatūrā (Egle, 1965).

Arī K. Egles sastādītais bibliogrāfiskais apskats “Tarass Ševčenko latviešu valodā” (Egle, bez gada) ir nozīmīgs ieguldījums latviešu un ukraiņu literāro sakaru paplašināšanā, jo viņa nostāja pret bibliogrāfiju ir kā pret svarīgu kultūras darba sastāvdaļu, kurā informāciju gūst gan grāmatzinātnieks, gan literatūrzinātnieks, gan bibliotekārs, gan vienkārši lasītājs. Atbilstoši tam arī K. Egle veidoja savus bibliogrāfiskos darbus – no nelieliem komentāriem vai literatūras sarakstiem un apskatiem līdz pat atsevišķās grāmatās izdotām bibliogrāfijām.

Pateicoties K. Egles sastādītajām bibliogrāfijām par latviešu rakstnieku darbu un folkloras tulkojumiem, kas izdoti atsevišķās grāmatās un antoloģijās dažādās valodās (tostarp ukraiņu), lasītājiem bija iespēja iepazīties ar

Latvijas ievērojamāko autoru darbiem (Egle, 1958). Īpaši liela uzmanība tika pievērsta Raiņa darbu tulkojumu bibliografēšanai (Egle, 1948).

AVOTI UN LITERATŪRA

1. Ancītis, V. 1967. *Bagāti gadi. Kārļa Egles dzīve darbos un atziņās*. Rīga: Liesma, 35., 37. lpp.
2. Egle, K. 1914. Kara epizodes. *Latvija*, Nr. 302, 31. dec., [5. lpp.].
3. Egle, K. 1915. Ekonomiskās organizācijas Galīcijā. *Latvija*, Nr. 66, 24. marts, [1. lpp.].
4. Egle, K. 1915. *Sarakste. Vēstules vecākiem un citiem tuviniekiem, 1915–1917*. LU AB MR, K. Egles fonds 8415, 631, 11.
5. Egle, K. 1939. *Latviešu un ukraiņu literatūras sakari*. Rokraksts. LU AB MR, K. Egles fonds 8575, 740, 1.
6. Egle, K. 1939. *Piezīmes*. Rokraksts. LU AB MR, K. Egles fonds 1070.
7. Egle, K. (bez gada) *Tarass Grigorjevičs Ševčenko latviešu valodā*. Bibliogrāfisks apskats. Mašīnraksts un rokraksts ar K. Egles komentāriem. Lpp. nav numurētas. LU AB MR, K. Egles fonds 7173, 385, 1.
8. Egle, K. 1948. Rainis citās valodās. Bibliogrāfiski materiāli. *Latvijas PSR Zinātņu Akadēmijas Vēstis*, Nr. 3, 131.–160. lpp.
9. Egle, K. 1965. Rainis citu tautu skatījumā. Īsas piezīmes. *Karogs*, Nr. 12, 127. lpp.
10. Egle, K., Jauģiets, V., Brempele, Ā., Peile, E. 1958. *Latviešu daiļliteratūra krievu un citu PSRS tautu valodās. 1917–1956*. Bibliogrāfisks rādītājs. Rīga: LPSR ZA izd-ba, 142 lpp.
11. Zanders, O. 1987. Uz tām persu robežām. *Zvaigzne*, Nr. 12, 18. lpp.
12. Егле, К. 1938. Шевченко в лотиській мові. *Шевченко Т. Повне видання творів Тараса Шевченка. Т. 15. Шевченко в чужих мовах*. Варшава; Львів: Український наук. ин-т, 393–395.

19. attēls. Kārlis Egle dienesta laikā Kijevā, 1915. gads.
LU AB MR, K. Egles fonds, 1018., 12

20. attēls. Kārlis Egle dienesta laikā Kijevā, 1915. gads.
LU AB MR, K. Egles fonds, 1018., 11

Ziemeļ-amerikāņu hospitāli Kijevā,

Šis sēmeotais turoties Politehniskās telpās un bagātīgi aprūpēti viņam jābūtu ceturin vajadzībām. Šis hospitālis atbilst Starptautiskās Sarkanās Krusta prasībām. Tā nodarbināti 5 amerikāņu un 1 krievu ārsti, 25 amerikāņu un 5 krievu medicīniskās māksles un 50 sanitāri, vienlaicīgi iestāties. Īpašs nodaļas ir Druveņas koloģijas n. Egle. Hospitāļa priekšnieks (+). Atbildīgais izdevotājs Politehniskās profesors V i r d e m a n i s, latvietis.

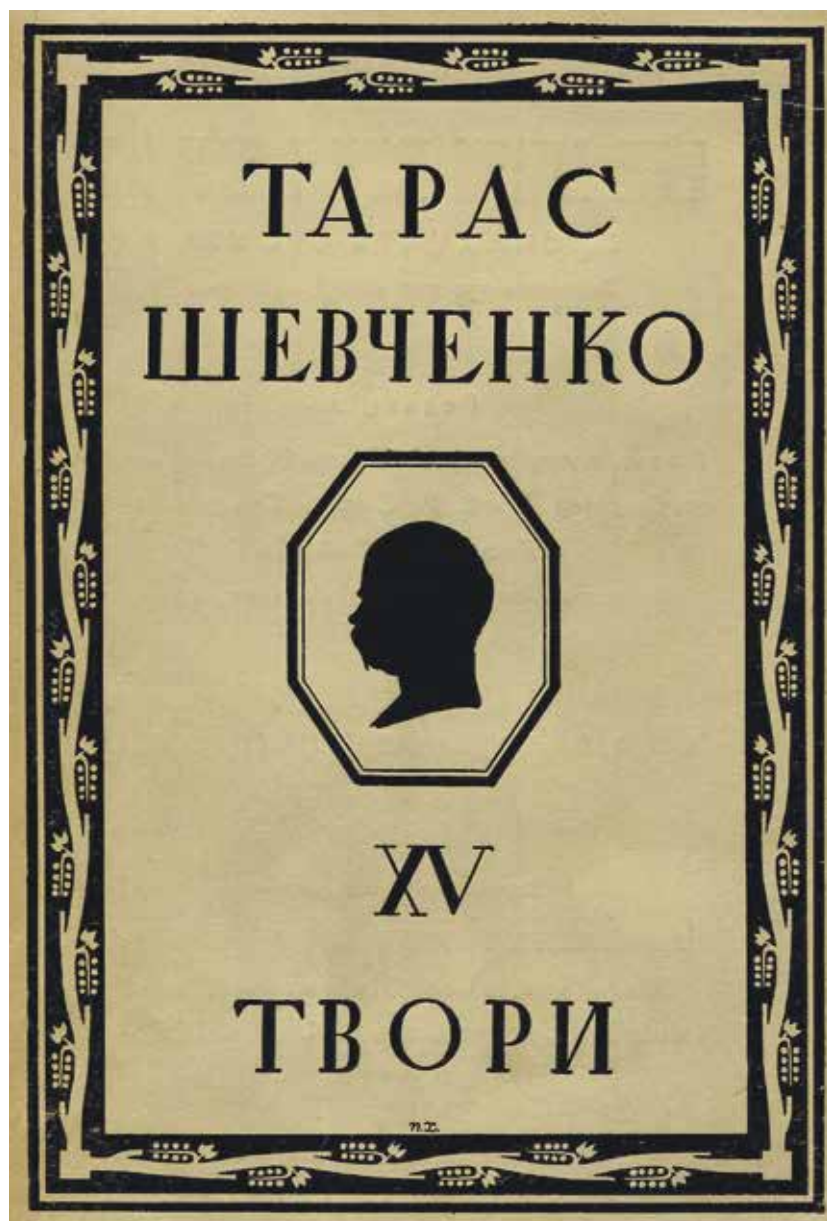
21. attēls. Kārlis Egle amerikāņu Starptautiskā Sarkanā Krusta hospitālī Kijevā.
Dzimtenes Vēstnesis, 1915, Nr. 9, 10. janvāris

23. attēls. Kārļa Egles vēstules vecākiem no Poltavas, 1915. gada 19. oktobris.
LU AB MR, K. Egles fonds, 631., 18

24. attēls. Kārļa Egles vēstules vecākiem no Poltavas, 1915. gada 19. oktobris.
LU AB MR, K. Egles fonds, 631., 18

25. attēls. Tarasa Ševčenko Rakstu 15. sējums, kurā ievietots Kārļa Egles raksts "Ševčenko latviešu valodā"

Latviešu-Ukraiņu biedrības biedru vakars J. G.
 Ševčenko 125 gadu dzimšanas dienas atceri par godu,
 kas pulcējās kopā ap 100 cilvēku. Nolasīja referātu
 par Ševčenko tulkojumiem latviski. Ļoti jauki un
 izjūti bija visu ukraiņu piecēlušies, melodēlamācījis,
 un citi spēji kora dziesmas. Pēc tam dziedāja radzve,
 jauna, jaunā, mājiņa. Slavi tautas ir palik slavi
 tautas. Slavi ir un palik zirds un dūzēds cilvēki, ne
 tā ~~ta~~ kā turēt dzīvā un dzīvā. Slavi saista un
 pievērš arī vēstulības ar jaunu dzīvību, bet dzīvā
 atbaida ar visu savu ardu.

1939. 15. IV

34. attēls. Kārļa Egles ieraksts dienu piezīmēs par piedalīšanos Latviešu-ukraiņu biedrības rīkotajā Tarasa Ševčenko piemiņas vakarā ar referātu, 1939. gada 15. aprīlis.
 LU AB MR, K. Egles fonds, 1066

but also universal processes. Such autobiographies are also of a greater value for cultural history.

The theoretical and methodological basis of hermeneutics gives a chance to revise an autobiography deeper: in the dimension of inner time, in the horizon of self-understanding and interpretation; to revise life not only in its chronologic course, but to reveal the interconnection of emotional experience and the hermeneutic structure of life. Applying hermeneutic conclusions, especially those of Hans-Georg Gadamer, the article characterizes autobiography with such concepts as truth and fiction, time of experience and time included in the text, ego and the world of autobiography. In such aspect, beyond mechanical succession of facts and events, life story obtains a wider and deeper context, and it is included in human life and cultural hermeneutics overall. The article asserts that each autobiography makes a hermeneutic circle, where ego is in the centre, being is the author and the hero at the same time, it reveals how the author's interests include the cultural, historical and political world in one's life story.

Venta Kocere

Kārlis Egle's Contribution to the Research of Latvian and Ukrainian Literary Relations

The article gives an overview of Kārlis Egle's work in literary theory and research dedicated to literary history issues related to Latvian and Ukrainian literary relations. His contribution to study of Taras Shevchenko's creative work and dissemination of translations of his works in Latvia is analysed. Egle became acquainted with Ukraine during World War I on the Galician and Carpathian Fronts, as well as during his extended medical treatment in the American International Red Cross hospital in Kiev.

Valdis Mazulis

Digital Collections of the Misiņš Library

Keywords: Academic Library of the University of Latvia, Misiņš Library, Latvian National Digital Library, digitization of collection

The Academic Library of the University of Latvia has the most comprehensive collection of the Latvian national written heritage in the world – Misiņš Library. The oldest materials of the unique collection date